



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาคนเป็นประการสำคัญที่สุด เพราะถือว่าคนเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้การพัฒนาด้านอื่น ๆ บรรลุความสำเร็จได้ ดังนั้นการวางแผนกำลังคนหรือการเตรียมสร้างคนให้มีคุณภาพจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาประเทศ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนี้ การเตรียมแผนพัฒนากำลังคน มักจะเน้นถึงความต้องการของหน่วยงานฝ่ายราชการ องค์กรการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานธุรกิจภาคเอกชนเท่านั้น กล่าวคือเป็นการเตรียมคนเพื่อเป็นลูกจ้างของรัฐบาลและเอกชนนั่นเอง วิธีจัดการกับทรัพยากรมนุษย์ดังกล่าวนี้ นับว่ายังไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสร้างคนเข้าสู่ระบบงานที่มีจำนวนจำกัด ถึงแม้แต่ละปีจะมีตำแหน่งงานเพิ่มขึ้นบ้าง แต่ก็เพิ่มเพียงจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นปัญหาที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือปัญหาการว่างงานของคนในชาติ และปัญหาการว่างงานนี้ นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากสถิติการว่างงานของกรมแรงงาน (2531:5) ปรากฏว่า "ในปี พ.ศ.2528 จากจำนวนประชากรทั้งหมด 51,796,000 คน มีจำนวนผู้ว่างงาน 1,916,000 คน ในปี พ.ศ.2529 จากจำนวนประชากร 52,500,000 คน มีจำนวนผู้ว่างงาน 2,152,000 คน และในปี พ.ศ. 2530 จากจำนวนประชากร 53,485,000 คน มีจำนวนผู้ว่างงาน 1,816,000 คน" จากสถิติดังกล่าวเป็นข้อมูลที่เน้นให้เห็นปัญหาการว่างงานอย่างชัดเจน และการว่างงานของผู้มีการศึกษาก็นับวันจะเพิ่ม และทวีความรุนแรงมากขึ้นโดยลำดับ ดังที่ เยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม (2530: 51) กล่าวไว้ว่า "ผู้จบการศึกษาระดับ ปวช. ปวส. และมหาวิทยาลัยนั้นมีจำนวนว่างงานมาก ซึ่งตลาดแรงงานที่รองรับกำลังแรงงานเหล่านี้ คือ ภาครัฐบาลและภาคเอกชน ที่นับวันแต่จะมีจำนวนจำกัดมากขึ้น" ดังตัวอย่างที่เห็นได้ชัดว่า เมื่อไม่นานมานี้มีการเปิดรับสมัครตำแหน่งนักการหรือครูเพียงจำนวนหนึ่งที่เป็นจำนวนเพียงเล็กน้อย แต่มีผู้ไปสมัครเป็นจำนวนมาก เป็นต้น

จากปัญหาการว่างงานดังกล่าว ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายได้พยายามแก้ไขโดยมุ่งจุดสำคัญไปที่ระบบการศึกษาและมองเห็นข้อเท็จจริงที่ว่า การศึกษาควรเป็นระบบผลึกกำลังคน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นวิธีที่จะผลึกกำลังคนออกไปสร้างงานให้กับตนเองและสังคม แทนที่จะไปสู่ระบบงานที่มีจำนวนจำกัดเท่านั้น วิธีการจัดการศึกษาดังกล่าวนี้นี้เป็นที่เชื่อได้ว่าจะสามารถขจัดปัญหาการว่างงานได้ตรงเข้ามากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามเท่าที่ผ่านมาแม้แต่ในปัจจุบันนี้ ระบบการศึกษาก็ยังไม่ได้เน้นถึงความสำคัญของผู้สร้างงานหรือที่เรียกว่า ผู้ประกอบการ (entrepreneur) หรือผู้ประกอบอาชีพอิสระ (the self-employed) เท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะบุคคลส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติทางลบต่องานอาชีพประเภทใช้แรงงาน และมีค่านิยมในการรับราชการมากกว่า และถึงแม้ว่าในเวลาต่อมาจะมีการส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพอิสระเพิ่มมากขึ้น แต่ก็มักวนเวียนอยู่กับการจัดสรรปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่เป็นวัตถุประสงค์ โดยเฉพาทุน แต่มิได้ให้ความสนใจปัจจัยด้านบุคคลเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่บุคคลเป็นผู้กระทำการจัดสรรปัจจัยต่าง ๆ ให้เกิดความสำเร็จได้นั้นคือ "ผู้ประกอบการอิสระ" มักจะถูกละเลยเสมอ บางครั้งเพียงแต่กล่าวถึงกลุ่มบุคคลดังกล่าวในฐานะที่เป็นปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่เมื่อถึงขั้นการพิจารณารายละเอียดหรือการวิเคราะห์ดำเนินการต่อไป ปัจจัยทางด้านผู้ประกอบการจะถูกมองข้ามไป ซึ่งนับว่าเป็นการทอดทิ้งความสำคัญของตัวจักรที่ทำการจัดสรรหรือผสมผสานปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ทั้งหลายเข้าด้วยกันนั่นเอง ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาวิจัยของ เอเลียเธอร์ เอยาล (E.B. Ayal 1961:157-164) ที่พบว่า "สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่สามารถพัฒนาไปได้เท่าที่ควรนั้น เนื่องมาจากการขาดแคลนทักษะทางธุรกิจของบุคคลภายในชาติ โดยเฉพาะประเทศไทย"

ดังนั้นในการประกอบอาชีพอิสระควรจะต้องดำเนินการโดยบุคคลที่มีคุณลักษณะพิเศษกว่าผู้ประกอบการอื่น ๆ เช่น ข้าราชการหรือลูกจ้างแรงงาน เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการประกอบอาชีพอิสระต้องดำเนินการภายใต้ภาวะความเสี่ยง ตามความแปรปรวนของสภาพเศรษฐกิจและสังคม ฉะนั้นบุคคลที่กล้าลงทุนดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจะต้องมีทักษะพิเศษ มีคุณลักษณะด้านจิตใจบางประการที่แตกต่างจากบุคคลทั่ว ๆ ไป เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความเชื่อว่าตนเองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเองมากกว่าผู้อื่น มีความมุ่งมั่นหมายแห่งชีวิตที่ชัดเจน มีการแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ ให้แก่ตนเองตลอดเวลา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและมีความเชื่อในความสามารถของตนเอง เป็นต้น ซึ่งถ้าบุคคลที่จะประกอบอาชีพอิสระ

มีลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว เป็นที่เชื่อได้ว่าจะสามารถดำเนินงานในอาชีพของตนไปด้วยดีและประสบความสำเร็จในที่สุด แต่ปัญหามีอยู่ว่าการจัดการศึกษาของประเทศในปัจจุบันนี้ได้นับถึงความสำคัญของลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระมากนักน้อยเพียงใด ได้กล่าวมาในคอนค้นแล้วว่า การจัดการศึกษาในอดีตมักเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานในระบบราชการหรือลูกจ้างแรงงานเป็นสำคัญ แต่ขณะนี้ระบบการจัดการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไป โดยจัดการศึกษาเพื่อการปลูกฝังทักษะ ความรู้สึนึกคิด และค่านิยมต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนออกไปเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ข้อที่ 1 (2529:11) ระบุว่า "เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ สามารถปรับตัวให้เข้ากับภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และให้มีความสามารถในการสร้างงานและประกอบอาชีพอิสระได้" ฉะนั้นจึงเป็นภาระหน้าที่ของสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาที่จะต้องสนองวัตถุประสงค์ดังกล่าวให้สำเร็จด้วยดี

สำหรับ "สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์" เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่เป็นความร่วมมือของวิทยาลัยครูจำนวน 6 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร มีภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนและบุคคลทั่วไป ดังพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2527 ในมาตรา 5 (กรมการฝึกหัดครู 2528:5) ได้ระบุไว้ว่า "ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการ ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น และผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี" ทั้งนี้ได้แบ่งส่วนราชการและคณะทำงานต่าง ๆ ออกเป็นส่วน ๆ ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงการแบ่งคณะวิชาเท่านั้น วิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่งในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วยคณะวิชาต่าง ๆ 4 คณะวิชา อันได้แก่ คณะวิชาครุศาสตร์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิชาวิทยาการจัดการ

คณะวิชาวิทยาการจัดการนับว่าเป็นคณะวิชาที่ใหม่ที่สุดเพราะเปิดขึ้นในปี พ.ศ.2528 นี้เอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะรองรับกับวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ได้เน้นถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระนั่นเอง ดังจะเห็นได้จากจุดมุ่งหมายในการผลิตนักศึกษาของคณะวิชาวิทยาการจัดการประการหนึ่งคือ "เพื่อผลิตบุคลากรที่มีเจตคติที่ดีต่อธุรกิจ และมีค่านิยมในการประกอบอาชีพอิสระอย่างมีจรรยาบรรณ มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ" (หน่วยศึกษานิเทศก์ 2530:42) ฉะนั้นจะเห็นได้ว่านโยบายและวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการจัดการ

ศึกษาของคณะวิชา วิทยาการจัดการนั้นมุ่งเน้นไปที่การประกอบอาชีพอิสระ โดยการเปิดโปรแกรมวิชาที่เอื้อต่อการออกไปประกอบอาชีพอิสระเป็นอย่างมากอันได้แก่ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป และโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้ง 3 โปรแกรมวิชา มีจุดประสงค์ร่วมกันประการหนึ่งคือเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เจตคติในการประกอบอาชีพส่วนตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากเป็นคณะวิชาที่เปิดขึ้นใหม่ดังกล่าวแล้ว การจัดการเรียนการสอนย่อมพบกับปัญหาและอุปสรรคมากพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านผู้เรียนและผู้สอน กล่าวคือ ผู้เรียนหรือนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในคณะวิชาวิทยาการจัดการนั้น ประการแรกเป็นที่คาดได้ว่าย่อมมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติไม่เพียงพอที่จะเป็นผู้ประกอบการได้และถึงแม้จะพอมืออยู่บ้างก็ยังไม่สามารถดึงเอาคุณสมบัตินั้นมาแสดงออกได้อย่างถูกต้อง อีกประการหนึ่งคือ นักศึกษาอาจจะไม่ได้ตั้งใจที่จะออกไปเป็นผู้ประกอบการหรือยังไม่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ สำหรับการประกอบอาชีพอิสระเท่าที่ควร นี่คือปัญหาในค่านของตัวผู้เรียน ส่วนค่านอาจารย์ผู้สอน ก็มีปัญหาหลายประการที่สำคัญได้แก่ โดยพื้นฐานของอาจารย์นั้นส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ไม่ได้เป็นผู้ประกอบการเอง ฉะนั้นจึงไม่มีความคิดรวบยอด (concept) ที่ชัดเจนว่าระดับความสามารถของผู้เรียนสำหรับการประกอบอาชีพอิสระที่คิดนั้นอยู่ที่ระดับไหน จึงทำให้การเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ได้เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะของผู้ประกอบการได้เลย ปัญหาของผู้เรียนและผู้สอนดังกล่าวมานี้ถ้าไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ก็เป็นการยากที่จะทำให้วัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตของคณะวิชาวิทยาการจัดการสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกปัญหาการวิจัยนี้ขึ้นมา เพื่อที่จะหาแนวทางปรับการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีลักษณะของผู้ประกอบการอย่างแท้จริง ตลอดจนเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้รับแนวความคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์และที่เป็นจริงสำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาคณะวิชาวิทยาการจัดการในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ตามการรับรู้ของอาจารย์
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์และที่เป็นจริงสำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาคณะวิชาวิทยาการจัดการในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
3. เพื่อศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระตามการรับรู้ของผู้ประกอบการ
4. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระระหว่างกลุ่มอาจารย์และกลุ่มผู้ประกอบการ

คำถามเพื่อการวิจัย

1. ลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาคณะวิชาวิทยาการ
จัดการในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นั้นเป็นอย่างไร
2. ลักษณะที่เป็นจริงสำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาคณะวิชาวิทยาการ
จัดการในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นั้นเป็นอย่างไร
3. ลักษณะที่พึงประสงค์และลักษณะที่เป็นจริงสำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
คณะวิชาวิทยาการจัดการในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นั้นแตกต่างกันหรือไม่
อย่างไร
4. ลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระตามการรับรู้ของผู้ประกอบการ
นั้นเป็นอย่างไร
5. ลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระตามการรับรู้ของกลุ่มอาจารย์
และกลุ่มผู้ประกอบการนั้นแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
6. อาจารย์และผู้ประกอบการมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการ
ประกอบอาชีพอิสระอย่างไรบ้าง

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์และที่เป็นจริงสำหรับการประกอบอาชีพ
อิสระของนักศึกษาเฉพาะคณะวิชาวิทยาการจัดการในกลุ่มสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งประกอบด้วย
วิทยาลัยครู 6 แห่งคือ วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ และวิทยาลัยครูสวนสุนันทา
2. ศึกษาถึงลักษณะที่พึงประสงค์และที่เป็นจริงสำหรับการประกอบอาชีพอิสระรวม 7
ด้านได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล ความสามารถคิดค้นประดิษฐ์ ความสามารถในการ
รับรู้โอกาสทางธุรกิจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน ความมีเหตุผล
ทางเศรษฐศาสตร์ และความเป็นผู้นำ

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระที่จะใช้ในการวิจัยได้แก่

3.1.1 อาจารย์ที่สอนประจำสังกัดคณะวิชาวิทยาการจัดการของมหาวิทยาลัย-
รัตนโกสินทร์

3.1.2 ผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

3.2 ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ลักษณะที่พึงประสงค์และที่เป็นจริง
สำหรับการประกอบอาชีพอิสระทั้ง 7 ด้าน

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะที่อาจารย์และผู้ประกอบการเห็นว่า ผู้ประกอบ
อาชีพอิสระควรมีหรือจำเป็นต้องมีใน 7 ประการ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล ความ
สามารถคิดค้นประดิษฐ์ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อ
ในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และความเป็นผู้นำ

ลักษณะที่เป็นจริง หมายถึง คุณลักษณะที่อาจารย์เห็นว่านักศึกษามีอยู่ในสภาพความเป็นจริง
ในปัจจุบันใน 7 ประการ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล ความสามารถคิดค้นประดิษฐ์
ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุม
ภายใน ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และความเป็นผู้นำ

ผู้ประกอบการอาชีพอิสระหรือผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่เป็นเจ้าของธุรกิจหรือเป็น
หุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือนัยหนึ่งคือบุคคลที่ประกอบอาชีพหารายได้เอง โดยไม่มี
นายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2517:5) ในการวิจัยครั้งนี้
ผู้ประกอบการเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระนั้น ๆ ในปัจจุบันมาแล้วเฉพาะในกรุงเทพมหานคร

อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่มีลักษณะที่ผู้ประกอบการได้รับค่าตอบแทนจากลูกค้าจำนวนมาก
โดยผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเองในฐานะผู้ประกอบการและ

มีผู้ช่วยปฏิบัติงานได้จำนวนไม่เกิน 10 คน และทุนดำเนินการไม่เกิน 500,000 บาท

ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล หมายถึงความโน้มเอียงทางด้านจิตใจที่จะดำเนินการใด ๆ ภายใต้สภาวะการดำเนินงานที่ไม่แน่นอน โดยหวังผลตอบแทนที่สูงกว่าปกติ ถ้าเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นไปตามที่คาดหมาย ทั้งนี้ในการตัดสินใจเพื่อกระทำการดังกล่าวจะต้องใช้ความฉลาดของตนเองควบคู่ไปกับความไม่แน่นอนนั้น ๆ ด้วย

คุณลักษณะคิสิกัณฑ์ประคิษฐ์ หมายถึง สภาวะทางจิตใจที่แสดงให้เห็นถึงความโน้มเอียงที่จะสร้างสรรค์สิ่งที่ดี แปลก ๆ ใหม่ ๆ ยังมีได้มีผู้ใดคิสิกัณฑ์ประคิษฐ์มาก่อน โดยเฉพาะที่เป็นรูปธรรม

ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ หมายถึง สภาวะทางจิตใจในการที่จะรับรู้ความรู้ความเข้าใจในช่องทางหรือโอกาสทางธุรกิจที่แฝงเร้นอยู่ พร้อมทั้งการแสดงให้เห็นถึงความสามารถที่จะดำเนินการตามช่องทางหรือโอกาสนั้น ๆ เพื่อนำประโยชน์มาสู่ตนเองได้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำการใด ๆ อันจะนำความรุ่งเรืองมั่งคั่งหรือความมีชื่อเสียงมาสู่ตนเอง

ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน หมายถึง ความรู้สึกหรือความเชื่อที่ตนเองเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมของตนเอง ลักษณะเช่นนี้มีความหมายตรงข้ามกับ "การควบคุมจากภายนอก" ซึ่งหมายถึง ความเชื่อที่ว่าสิ่งอื่น ๆ ภายนอกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเองมากกว่า

ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ความโน้มเอียงทางด้านจิตใจที่จะดำเนินการใด ๆ อันที่จะมีผลตอบแทนที่สูงกว่า โดยเฉพาะผลตอบแทนทางการเงินและวัตถุ

ความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ศิลปะในการจูงใจหรือใช้อิทธิพลที่จะให้ผู้อื่นร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีสุดท้าย ปีการศึกษา 2531 ของคณะวิชาวิทยาการจัดการ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ปีการศึกษา 2531 ที่สังกัดคณะวิชาวิทยาการจัดการ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ หมายถึงกลุ่มวิทยาลัยครู 6 แห่งที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร อันได้แก่ วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูสวนดุสิต และวิทยาลัยครูสวนสุนันทา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพอิสระให้กับนักศึกษาคณะวิชาวิทยาการจัดการของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
2. ผลจากการวิจัยจะนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงการรับรู้ของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระตามความเป็นจริงที่ผู้ประกอบการให้ความคิดเห็น
3. ผลจากการวิจัยถึงลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการรับนักศึกษาใหม่ของคณะวิชา วิทยาการจัดการในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์

1.1 การศึกษาเอกสาร ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาวะการว่างงานของประเทศไทย การประกอบอาชีพอิสระ ลักษณะของการประกอบธุรกิจ ลักษณะของผู้ประกอบการ โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 การสัมภาษณ์ สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและผู้ประกอบการเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ ซึ่งมีจำนวน 2 ฉบับได้แก่ แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนและแบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการ เมื่อสร้างเสร็จแล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงด้าน

เนื้อหา (content validity) และนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำแบบสอบถามนี้ไปทดลองใช้ (try-out) กับอาจารย์ผู้สอนคณะวิชาวิทยาการจัดการวิทยาลัยครูเพชรบุรีลงกรณและผู้ประกอบการในกรุงเทพฯ เขตพระนคร เพื่อหาค่าความเที่ยงแบบแอลฟาของ Cronbach (α -coefficient) แล้วปรับปรุงข้อคำถามใหม่ให้เหมาะสม ต่อจากนั้นจึงนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรต่อไป

แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะสำรวจรายการ (check list) โดยฉบับที่หนึ่งสำหรับอาจารย์จะถามเกี่ยวกับตำแหน่ง อายุ อายุราชการ สังกัดวิทยาลัยครู และฉบับที่สองสำหรับผู้ประกอบการจะถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ประเภทของธุรกิจที่เป็นเจ้าของ และระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะของผู้ประกอบการ เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) และแบบปลายเปิด (open-ended) โดยฉบับที่ 1 สำหรับอาจารย์จะถามเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์และลักษณะที่เป็นจริงสำหรับการประกอบอาชีพอิสระทั้ง 7 ด้าน ของนักศึกษาคณะวิชาวิทยาการจัดการในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ และฉบับที่ 2 สำหรับผู้ประกอบการจะถามเฉพาะลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระทั้ง 7 ด้าน

ขั้นตอนที่ 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยประชากร 2 ประเภทคือ

3.1 อาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนอยู่ในปัจจุบัน สังกัดคณะวิชาวิทยาการจัดการของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์และสอนนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ปีการศึกษา 2531 ของคณะวิชาวิทยาการจัดการ ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 79 คน โดยจะถือเอาจำนวนทั้งหมดดังกล่าวเป็นกลุ่มที่จะรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้ประกอบการ ได้แก่ ผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 200 คน ซึ่งเลือกเอาเขตชั้นนอก 2 เขต ได้แก่ เขตบางกะปิและเขตพระโขนง ส่วนเขตชั้นใน 2 เขต ได้แก่ เขตพญาไทและเขตปทุมวัน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเขตละ 50 คน

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ทำการประมวลข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) และเสนอเป็นตารางแสดงจำนวนประกอบคำบรรยาย

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์และลักษณะที่เป็นจริง สำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาคณะวิชาวิทยาการจัดการในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ตามการรับรู้ของอาจารย์ โดยหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของแต่ละข้อกระทง และแต่ละลักษณะทั้ง 7 ด้าน

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนของลักษณะที่พึงประสงค์และลักษณะที่เป็นจริง สำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาคณะวิชาวิทยาการจัดการในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ตามการรับรู้ของอาจารย์ โดยทดสอบค่าที (t-test)

5.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระตามการรับรู้ของผู้ประกอบการ โดยหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของแต่ละข้อกระทงและแต่ละลักษณะทั้ง 7 ด้าน

5.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนของที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระระหว่างกลุ่มอาจารย์และกลุ่มผู้ประกอบการ โดยทดสอบค่าที (t-test)

5.6 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของอาจารย์และผู้ประกอบการในเรื่องลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระ โดยเสนอเป็นความเรียงแสดงความดีของความคิดเห็น

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

เสนอตามลำดับขั้นตอนดังนี้

บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัยคำถามเพื่อการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย และขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยตามลำดับ

บทที่ 2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ และลักษณะของผู้ประกอบการ

บทที่ 3 กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยโดยละเอียด ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- บทที่ 4 กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 6 ตอน
- ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่เป็นจริงสำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์
- ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์
- ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระตามการรับรู้ของผู้ประกอบการ
- ตอนที่ 5 เปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์และที่เป็นจริงสำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาคณะวิชาวิทยาการจัดการในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
- ตอนที่ 6 เปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระระหว่างกลุ่มอาจารย์และกลุ่มผู้ประกอบการ
- บทที่ 5 กล่าวถึงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
- บรรณานุกรม แสดงรายการหนังสือ เอกสารตำรา รายงานการวิจัยที่ใช้ประกอบการวิจัย
- ภาคผนวก ประกอบด้วย หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย และการคำนวณค่าความเชื่อมั่นแบบแอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (cronbach) และแบบสัมภาษณ์